

Spørgeguide ved APV-rundering

Denne spørgeguide kan anvendes ved rundering på bedriften. Guiden er ikke udtømmende, da der kan være andre aktuelle emner.

Emne	Underemner	Spørgsmål og emner under besøget	Links
BIOLOGISKE FORHOLD			
STØV	På vandrette flader	<p>Rengøring</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvor ofte? Hvordan? Støvsuge/feje/blæse støv ned? <p>Kan kilden fjernes eller begrænses?</p> <p>Kan støvet give anledning til brand eller eksplosion?</p> <p>Værnemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke har vi? Bruger vi dem? SKAL man bruge dem? Filtertyper Masketyper. <p>Er der medarbejdere, der har kronisk hoste?</p>	Fakta om støv og røg her
	I stalde fra dyr		
	I foderlader		
	På lofter		
	Strøarbejde		
	Mineraler		
	Kalk/kridt		
	I værksted		
	El-skabe		
	Spindelvæv i lofter		
Strøelse/halm		Arbejds miljø i svinestalde her	
Korn/frø			
Træ		Kemi og støv	
		Arbejdstilsynets vejledninger: Kemi, støv og luftvejsbelastninger og Bygge-og-anlægsbranchen kemi og støv	

ARBEJDE MED KRÆFTRISIKO	<p>Asbest</p> <p>Kemikalier</p> <p>Olie</p> <p>Aske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asbestholdige byggematerialer ved nedrivning af bygninger? • Udskiftning af tagplader? • Har vi kemikalier, der er kræftfremkaldende – kan de erstattes af andre? • Særlig instruktion? • Har vi de nødvendige kurser? • Hvad med unge medarbejdere? • Tømning af halmfyr/pillefyr? • Har vi sat os ind i hvilke værnemidler, der skal anvendes? 	<p>Faktaark om arbejdsrelateret kræft her</p> <p>Kræftbekendtgørelsen Vejledning om unges arbejde</p> <p>Arbejdstilsynet vejledning: Arbejde med stoffer og materialer her</p> <p>Arbejdstilsynet, kemi tema her</p> <p>Arbejdstilsynet, asbest tema her Asbestbekendtgørelsen</p>
	<h2>KEMISKE FORHOLD</h2>		
VÆRKSTED	<p>Olie</p> <p>Maling</p> <p>Opløsningsmidler</p>	<p>Er der udarbejdet APB indeholdende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sikkerhedsdatablade? 2) Tillægsblad? <ul style="list-style-type: none"> • Evt. hjælp til at bruge kemidatabase på landbrugs-info.dk • Gives der tilstrækkelig Instruktion? <ul style="list-style-type: none"> – Er der medarbejdere, der ikke kender til indholdet af farlige stoffer, og er der dermed risiko ved håndtering? • Værnemidler, instruktion, anvendelse og holdning? • Anvendes kemikalierne korrekt? <ul style="list-style-type: none"> – Findes der dunke mv. uden etiket? – Er der kemikaliesjatter, kemikalierester i sodavandsflasker og lignende? – Afskaffelse af dunke, der ikke er originale, ikke mærket korrekt, tomme, indeholder rester eller indeholder ulovlige kemikalier. – Opbevares kemikalier utilgængeligt for børn? • Allergifremkaldende stoffer? <ul style="list-style-type: none"> – Findes der mildere og mindre farlige alternativer på markedet? – Se regler for substitution her 	<p>Bortskaffelse af kemikalierester og tom emballage her</p> <p>Håndtering af Maling og lak, Miljø- og fødevarerministeriet.</p>

ARBEJDSMILJØMAPPEN

Værksted	<p>Svejsning</p> <p>Udsugning</p> <p>Gas</p> <p>Brændstof</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Findes der udsugning? • Har de, der svejser, lovpligtigt svejsecertifikat §26? • Findes der værnemidler – og anvendes de? • Skiltning? • Transport af farligt gods? • Er det nødvendigt at have ADR-bevis? 	<p>Arbejdsmiljø i værksteder her</p> <p>Arbejdstilsynets vejledning: Svejsning og skæring i metal</p> <p>Vejledning om arbejdsmiljø ved svejsning i landbruget her</p>
	<h2>FYSISKE FORHOLD</h2>		
Støj	<p>Dyr</p> <p>Maskiner</p> <p>Værktøj</p> <p>Motordrevne hjælpemidler</p> <p>Inventar</p> <p>Fodersystemer</p> <p>Valse</p> <p>Højtryksrenser</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kan støj dæmpes på nogen måde? – ved indkapsling, reparation eller andet? • Støjmåler på telefon kan give et 'hint' om støjniveau. • Kan arbejde i nærheden af det, der frembringer støjen, undgås? • Anvendes der høreværn? – Findes høreværn i nærheden af støjkilden? • Findes der steder med dårlig akustik, bør der lydisoleres i rummet. – Eller kan støjen dæmpes på anden måde? 	<p>Arbejdsmiljø i værksteder her</p> <p>Støj i landbruget – er det et problem? her</p> <p>Interaktiv side med instruktioner i form af film, billeder og tekst på flere forskellige sprog: www.safetyonthefarm.dk/</p>

<h2 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Maskineeftersyn</h2>	<p>Eftersyn af alt, der kan løfte, hejse og transportere</p> <p>Hydraulikslanger</p> <p>Olieslanger</p> <p>Stempler</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Registrering af eftersyn, skriftlig dokumentation kræves af Arbejdstilsynet. • Gennemgå olieslanger og stempler på maskinerne og giv eksempler på, hvordan det skal se ud – og ikke må se ud. • Husk, at nogle maskiner skal efterses af særlig sagkyndig, hvilket normalt ikke er landmanden selv. 	<p>Lovpligtige eftersyn af landbrugsmaskiner og udstyr her</p> <p>Maskindirektivet her</p> <p>Bekendtgørelse om anvendelse af tekniske hjælpemidler her</p> <p>Arbejdsmiljø ved reparation og vedligeholdelse af maskiner her</p>
<h2 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Værksted</h2>	<p>Uorden og rod</p> <p>Værnemidler</p> <p>Tunge løft</p> <p>Støj</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er værkstedsbordet ryddeligt? • Er gulvet ryddeligt? • Findes der de nødvendige værnemidler- høreværn, briller, handsker, åndedrætsværn? • Er der lys nok? • Håndværktøjets tilstand? • Hvordan foregår løft og flytning af tunge emner som dæk, olietønder, redskaber og andet? 	<p>Bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler her</p> <p>Bekendtgørelse om skiftende arbejdssteders indretning her</p> <p>Arbejdsmiljø i værksteder her</p>

ERGONOMISKE FORHOLD

Ergonomi	<p>Tunge løft</p> <p>Mange løft</p> <p>Løfteteknik</p> <p>Manuel håndtering</p> <p>Ensidigt gentaget arbejde</p> <p>Rotation</p> <p>Uhensigtsmæssige arbejdsstillinger</p> <p>Belastning af skelettet</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hvad løftes der på? Hvor tunge byrder håndteres? Hvor ofte flyttes de tunge ting? Lav et lille regnestykke. Det synliggør hvor meget der løftes. Brug evt. appen løftetjek. Er der instruktion i løfteteknik for nye medarbejdere? Løftes der korrekt, med lårene (store muskler) og 'de tre snuder' (næsen og skosnuderne) i samme retning og ret ryg? Findes der hjælpemidler, der kan aflaste medarbejderne? Hjælpes vi ad med opgaven eller fordeler arbejdet, så én person ikke overbelastes? Bruger vi rotation og skiftes til at klare opgaverne? Roterer der ved højtryksrensning, flytning af smågrise, kastration og andet? Er vi nødt til at arbejde med bøjet ryg eller på andre måder, der belaster kroppen unødigt? Hvorfor? Er traktoren indstillet til den person, der kører den? Drejet krop? Kan sædet drejes? Kamera til hjælp Rene spejle og ruder 	<p>App'en <i>Løftetjek</i></p> <p>Film: paspaakroppen.dk</p> <p>Tunge løft i landbruget film Pjece: Arbejdsmiljø ved håndtering af kvæg her</p> <p>Arbejdsmiljø ved håndtering af svin her</p> <p>Tunge løft i landbruget her</p> <p>Et løft til dine led findes på flere sprog her</p>
-----------------	---	---	--

Vibrationer	<p>Maskiner</p> <p>Værktøj</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kørsel på ujævnt underlag (fx i marken)? • Fjedring i sædet? • Hvor mange timer? • Kulde 	<p>Hjemmeside: Helkropsvibrationer her</p> <p>Helkropsvibrationer i landbruget her</p> <p>Sid godt i førerhuset her</p> <p>Bekndtgørelse om vibrationer her</p>
	<h2>PSYKISKE FORHOLD</h2>		
Psykisk arbejdsmiljø	<p>Arbejds mængde</p> <p>Tidspres</p> <p>Indflydelse på egne Opgaver</p> <p>Ros og anerkendelse</p> <p>Støtte</p> <p>Lange arbejdsdage</p> <p>Ensformigt arbejde</p> <p>Konflikter</p> <p>Mobning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tag emnet op til sidst i APV arbejdet, men vær altid opmærksom på trivslen. • Lyt, mærk, spørg ind. • Det er OK at undre sig. • Er der nogle der arbejder længere end de andre, er der nogle der giver udtryk for at de hele tiden har travlt? • Er der en god stemning? • Læg mærke til "tonen", hvordan taler man sammen? • Har medarbejderne indflydelse og indsigt i deres arbejde og opgaver. • Får de ros af arbejdsgiver eller kollegaer. • Bliver der sagt noget "mellem linjerne". • Måske er der behov for at snakke med en medarbejder alene? • Vær opmærksom på dem der ikke siger noget, og spørg ind • Er arbejdsgiver klar over hvordan medarbejderne har det? • 	<p>Pjece: Under åben himmel, Psykisk arbejdsmiljø i landbruget her</p> <p>Kortlægning af psykisk arbejdsmiljø</p> <p>Fakta om psykisk arbejdsmiljø</p> <p>At-vejledning om mobning og seksuel chikane. her</p>

FORMELLE FORHOLD			
Certifikater	<p>Certifikater til:</p> <ul style="list-style-type: none"> Teleskoplæsser Svejsler Truck Sprøjte Kran Epoxy Muldvarpegift 	<p>Se andet sted i mappen hvilke certifikater, der kan være brug for: "Certifikater, der kan være relevante i landbruget."</p>	<p>Krav om kørekort og certifikater til motordrevne køretøjer her</p> <p>Arbejdsmiljø i værksteder her</p>
Kurser	<ul style="list-style-type: none"> Medicin ADR Syrehåndtering AMO Stillads 	<p>Se andet sted i mappen: "Certifikater, der kan være relevante i landbruget."</p>	<p>Hjemmeside styr på stofferne</p>
Kemi/APB	<p>Sikkerhedsdatablade og tillægsblade for:</p> <ul style="list-style-type: none"> Olie Maling Bekæmpelsesmidler Rengørings- og desinfektionsmidler. 	<p>Er der udarbejdet APB, indeholdende</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sikkerhedsdatablade 2) Tillægsblad for alle faremærkede stoffer og materialer? Evt. hjælp med at bruge kemidatabase på landbrugsinfo.dk <ul style="list-style-type: none"> • Instruktion • Værnemidler • Håndtering • Anvendelse • Dunke uden etiket • Afskaffelse • Opbevaring • Allergi. 	<p>Lav tillægsblad elektronisk start her det er gratis for DLBR kunder og konsulenter landbrugsinfo.dk Arbejdspladsbrugsanvisning for stoffer og materialer</p> <p>styrpaastofferne.dk</p> <p>Arbejds miljøet – Hvordan gribes det an her</p> <p>Bekendgørelse om arbejde med stoffer og materialer</p>

<p>AMO</p>	<p>AMO etableres når der er over ni ansatte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er der etableret et arbejdsmiljøudvalg. • Har arbejdsmiljørepræsentanten være på obligatorisk arbejdsmiljøuddannelse • Spørg på SEGES, der udbydes en landbrugsrelateret obligatorisk arbejdsmiljøuddannelse • Skriv til cae@seges.dk 	<p>Læs om reglerne på Landbrugsinfo.</p> <p>AMO, regler, roller og gode råd</p> <p>Arbejdsmiljøet – Hvordan gribes det an her</p> <p>Arbejdsmiljøorganisationen</p>
<p>Maskiner med særlig instruktionspligt</p>	<p>Fx ved mink eller skovningsmaskiner.</p> <p>Det står i maskinens instruktionsbog om der er krav om særlig instruktion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Findes der maskiner, der kun må betjenes af personer, der har fået særlig instruktion? • Overholdes det? • Er der behov for opdatering? 	<p>AT-vejledning om: Oplærings- og instruktionsforpligtelser ved arbejde, der indebærer en særlig risiko her</p>
<p>Personlige værnemidler</p>	<p>Arbejdsgiver har pligt til at betale for personlige værnemidler, til beskyttelse af de ansatte.</p> <p>Leders holdning til brug af værnemidler er vigtig. Skal man, eller må man, bruge værnemidler?</p> <p>Har arbejdsgiver instrueret medarbejderne i hvornår og hvilke værnemidler, der skal anvendes?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hav fokus på dette hele vejen rundt. • Er værnemidlerne personlige? • Anvendes alle nødvendige værnemidler ved højtryksrensning? • Brillen, P3-filter, høreværn, regntøj, handsker. • Må man selv bestemme? • Er der placeret værnemidler relevante steder? • Skal der købes nyt? • Hvem sørger for indkøb? • Er værnemidlerne beskidte? • Kan de opbevares på anden måde, eksempelvis i en lukket kasse placeret hvor de skal anvendes. • Hvor langt vil man flytte sig for at hente et værnemiddel, hvis det ikke er i nærheden? Kan det gøres lettere? 	<p>Bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler her</p> <p>Bekendtgørelse om skiftende arbejdssteders indretning her</p> <p>Arbejdsmiljø i værksteder her</p> <p>Information om værnemidler</p>

Instruktion	<p>Er der tilstrækkelig instruktion ?</p> <p>Er der medarbejdere der ikke har fået instruktion i hvordan de udfører arbejdet forsvarligt?</p> <p>Er medarbejdere instrueret i at sikkerhed skal prioriteres frem for effektivitet og tid?</p> <p>Ved medarbejderne hvad de skal gøre ved uforudsete farer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan oplæres nye medarbejdere? • Hvordan introduceres man til en ny opgave? • Taler vi om risici i forbindelse med sæsonarbejde? • Oplever man, at der skal løses opgaver, som man er usikker på? • Er der lavet skriftlige instruktioner? • Hjemmelavede opslag med instrukser evt. med billeder/tegninger (SOP) er en god ide. 	<p>Branchevejledning om børn og unges arbejde i jordbruget her</p> <p>APV Tjekliste unges arbejde, for unge der er uddannelsespligtige, her</p> <p>Instruktion til nyansatte, AT-vejledning her</p> <p>Introduktion om arbejdsmiljø til nyansatte her</p>
Skiltning	<p>Gylletank</p> <p>Fortank</p> <p>Døre ind til stalde med gyllekanaler</p> <p>Brandmateriel</p> <p>Gasflasker</p> <p>Kemikalierum</p> <p>Plansilo (akseltryk)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hold øje med skiltning på hele runderingen. • Bestil nye skilte, hvis de mangler eller er ulæselige/i stykker. • Kontakt evt. konsulent, der kan hjælpe med at skaffe de rigtige skilte. 	<p>Bekendtgørelse om sikkerhedsskiltning og anden form for signalgivning</p> <p>Vejledning i brug af sikkerhedsskilte</p>
Beredskabsplaner	<p>Personlige beredskabsplaner</p> <p>Ulykkesberedskabsplaner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er der en beredskabsplan på bedriften? • Har vi en telefonliste og en pårørende liste? • Har vi talt om, hvad vi gør, hvis der sker en ulykke? • Er der én eller flere personer, der har 1. hjælpkursus? 	<p>Vejledning til Beredskabsplan ved personskade</p>
Risikovurderinger	<p>CE-mærkning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er forskellige CE-ærkede hjælpemidler/redskaber sammensat uden ny CE-godkendelse? • Er diverse rutiner og opgaver gennemtænkt, så det ikke resulterer i ulykker? • Tales der løbende om, hvad der kan gå galt? • Diskuteres nærvedulykker og ulykker, så der er mindre risiko for det sker igen? • Optimeres der løbende? 	 <p>standardisering ce-mærkning</p>

<h2>Rygepolitik</h2>	<p>Skriftlig rygepolitik</p> <p>Holdningen til rygning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ryges der på fællesarealer? • Findes der skriftlig rygepolitik? • Må man bruge arbejdstid på at ryge? • Vær opmærksom på rygning og brandfarlige materialer. 	 <p>blanket rygepolitik</p> <p>regler for rygning på arbejdspladsen</p>
<h2>Sygefravær</h2>	<p>Registrering og anmeldelse af arbejdsrelateret sygefravær</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anmelder vi arbejdsrelateret sygefravær? • Er der opgaver, der giver sygefravær? • Hvad gør vi, hvis en medarbejder er langtids-sygemeldt? • Inddrag arbejdsbetinget sygefravær i APV'en • Anvend blanketten, der findes i dette materiale. 	<p>Sygedagpengeloven</p> <p>BAR Jord til Bord: Samarbejde og trivsel ved sygefravær</p>
<h2>ATEX APV</h2>	<p>Støv- eller gas-eksplosioner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Findes der et biogasanlæg? • Er der produktion af halmpiller? • Er der områder på bedriften, der er ekstremt støvede, hvor der kan være eksplosionsfare? • Vurdér, om der er behov for en ATEX APV. 	<p>ATEX, sådan gør du i praksis her</p>
<h2>Biologisk APV</h2>	<p>MRSA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er der MRSA i besætningen? • Er de ansatte informeret? • Der skal udarbejdes en biologisk APV • Bliver arbejdstøjet i stalden? • Hænger arbejdstøj og rent tøj samme sted? • Er der mulighed for at vaske hænder? • Er der mulighed for at tage et bad? • Er der håndsprit? • Er der papirhåndklæder? • Vurdér hygiejneniveauet. 	<p>MRSA på arbejdspladsen</p> <p>Biologisk APV</p> <p>Vejledning om MRSA-398</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Unge arbejdsmiljø</p>	<p>Skoledrenge/-piger</p> <p>Elever</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke opgaver udfører de unge? • Er opgaverne tilladt i forhold til deres alder? • Elever må det meste, når de har en uddannelsesaf-tale. • Se pjecen for konkrete tilfælde. 	<p>Branchevejledning om børn og unges arbejde i jordbruget her</p> <p>Arbejdstilsynets vejledning om Undervisningspligtige unges arbej-de.</p> <p>BRANCHE-VEJLEDNING OM BØRN OG UNGES ARBEJDE I JORDBRUGET</p> <p>Krav om kørekort og certifikater til motordrevne køretøjer her</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Gravide og ammendes arbejdsmiljø</p>	<p>Forholdsregler</p> <p>Skriftlig plan over opgaver den gravide kan udføre, og hvor-når opgaverne ikke længere kan udføres.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hjælpe midler til gravide • Håndtering af større dyr • Fysisk arbejde løft • Ændring af arbejdsopgaver • Aflastning og nedsat arbejdstid • Kulde – varme • Q feber • Kemiske stoffer • Medicinhåndtering • Hormonforstyrrende stoffer 	<p>At-vejledning gravides og ammen-des arbejdsmiljø</p> <p>Gravidmedjob.dk</p> <p>Ligestillingsloven</p>

ARBEJDSMILJØMAPPEN

Velfærdsfaciliteter og pausemiljø	Køkkenfaciliteter	<ul style="list-style-type: none">• Lever forholdene op til reglerne?	Velfærdsforanstaltninger på faste arbejdssteder her
	Bad/WC	<ul style="list-style-type: none">• Er det muligt at skifte tøj alene?	
	Madpakke	<ul style="list-style-type: none">• Er der mulighed for at tage et bad?	
	Oprydning og rengøring	<ul style="list-style-type: none">• Kan man låse sine private ejendele inde i et skab?• Er der et sted, man kan spise sin madpakke?	

Yderligere links

- Interaktiv hjemmeside med gode råd for forskellige områder på et landbrug: safetyonthefarm.dk
- Landbrugogsikkerhed.dk alt hvad man har brug for at vide om sikkerhed i landbruget. Nyhedsbreve, artikler, pjecer, faktaark, APB link osv. landbrugogsikkerhed.dk
- Netbaseret APV BAR Jord til Bord [her](#)
- Udgivelser/pjecer fra BAR Jord til Bord, barjordtilbord.dk
- Sikkerhedshåndbog for landbrug og maskinstationer, BAR Jord til Bord [her](#)

